

De eindeloze loonkostendiscussie

2013/29
1810712013

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ivan Van de Clout

Hoofdeconoom

Itinera Institute

Zolang er werkgevers en werknemers bestaan, zullen er discussies gevoerd worden over de lonen. Zolang er een overheid bestaat, zal die discussie nog bitsiger worden omdat de totale loonkost betaald moet worden door de werkgever maar de werknemer daar maar een fractie van ontvangt. Om een nettoloon te ontvangen van 1500 euro moet een werkgever 2800 euro neertellen. Voor een nettoloon van 3000 euro is dat een brutobedrag van 7550 euro. Economen spreken in het eerste geval van een loonwige van 46% en in het tweede geval van 60%. In vele landen zou men België onmiddellijk in de categorie plaatsen van planeco-nomieën gezien zijn centraal loonoverleg.

Ons sociaal model bewees diensten in het verleden. Er is

een traditie uit gegroeid van loonafspraken. Net om eindeloze discussies over cijfers te vermijden, werd de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) opgericht. Toch blijkt vandaag een heel leger van adviseurs gemobiliseerd te moeten worden bij de Nationale Bank, het Planbureau en elders omdat men er toch niet uitkomt. In plaats van nu met het expertenrapport eindelijk een breed gedragen analyse te bekomen, lijkt er door dat rapport nog een bredere kloof te ontstaan. Terwijl er voor de verschijning van dit verslag een quasi consensus was over het bestaan van een loonhandicap is deze vandaag gesneuveld. Van een discussie over een beperkt interval rond een ontsporing van rond de 5% van de loonmassa, gaat nu de spreiding waarover gediscussieerd wordt van 0,5%

(vakbonden) tot 16% (werkgevers).

De wetenschappelijke houding is om te stellen dat hoe meer we weten, hoe beter het is. Dit is niet altijd de politieke logica. Het in kaart brengen van de loonsubsidies en de verschillende interpretatie die daaraan gegeven wordt, lijkt de discussie vandaag net te bemoeilijken.

Nochtans zouden we al heel wat verder staan, moesten we enkel de wet over het concurrentievermogen al eens uitvoeren. Volgens die enge maatstaf en de invulling die eraan gegeven werd

“

Als we het menen om onze kinderen een economische toekomst te geven dan hebben we nood aan een competitieve economie.

”

door het speciaal gecreëerde orgaan van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven is er een ontsporing met 5%. De wet stelt dat bij een ontsporing deze gecorrigeerd moet worden. Hoe erg is het niet dat men daar zelfs niet in slaagt?

Hoe erg is het dat men het nog steeds aanvaardbaar vindt om te schermen met de hoge productiviteit? Beseft men wel wat dit betekent: door arbeidsbesparende investeringen (rationalisering via automatisering bijvoorbeeld) heeft men bespaard op de productiefactor arbeid die zichzelf uit de markt heeft geprijsd. Als men de doelstelling heeft om opnieuw meer mensen aan het werk te krijgen dan zal men volledige de kloof moeten dichten, niet enkel de “productiviteitsgecorrigeerde” kloof. Als het sociaal overleg zijn bestaansreden anno 2013 al eens opnieuw bewees door de praktijk van jobsdodende anciënniteitspremies om te buigen. In theorie hebben we nationale overlegorganen opdat zij zouden rekening houden met de macrogevolgen van het loonoverleg. Dat ze het dan ook doen.

Andere weg

We hadden ook een andere weg kunnen bewandelen. Het logisch vertrekpunt is niet per se de loonkostontwikkeling maar de economi-

sche realiteit op het terrein. Niemand kan het verlies aan marktaandeel van onze exporteurs ontkennen. Niemand kan betwisten dat onze handelsbalans weggeleden is tegenover twintig jaar geleden. Om ons sociaal bestel in stand te houden moeten er 400.000 jobs bijkomen tegen 2020. Een objectieve berekening toont dat om de groei arbeidsintensiever te maken en dus de werkgelegenheidsgraad tot het benodigde niveau op te krikken een loonkostenreductie van 5% slechts een eerste stap is. De weg van de economische realiteit volgen, lijkt echter niet evident voor hen die vooral juridisch denken.

Totaalvisie

Al bijna tien jaar argumenteer ik dat lastenverlagingen geen gunstige invloed op de concurrentiekracht hebben als ze worden ge-

neutraliseerd door loonsverhogingen. Enkel als lastenverlagingen buiten de loonnorm worden gehouden, lopen we onze achterstand in. Fundamenteel is deze analyse nog steeds niet doorgedrongen.

Uiteindelijk hangt alles met alles samen. Als we het menen om onze kinderen een economische toekomst te geven dan hebben we nood aan een competitieve economie. Dan spreken we over noodzakelijke hervormingen voor ons land gaande van onderwijs en integratie over een efficiëntere overheid en een verstandiger belastingsstelsel tot de competitiviteitsvoorstellen vervat in Itinera's relanceplan van 2012.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute, een onafhankelijke denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur